

Salmonellasanering i praksis

Malene Budde

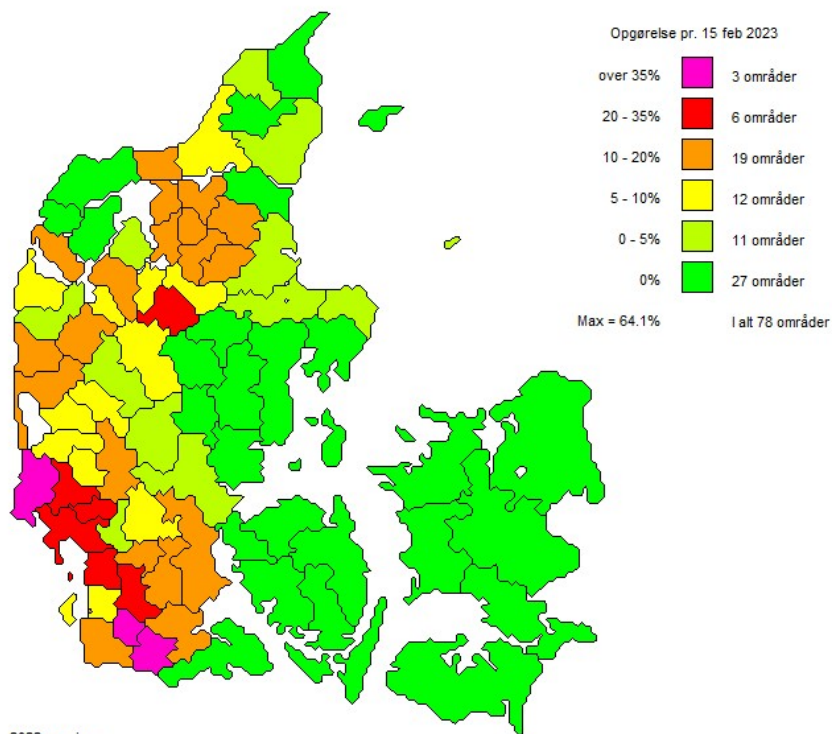
22-02-2023

STØTTET AF
Mælkeafgiftsfonden
Kvægafgiftsfonden

SEGES
INNOVATION

Status pt.

Salmonella Dublin niveau 2 Mælkeleverende ejendomme

2022-version

- 11,6 % af de mælkeleverende besætninger

Hvad skal vi opnå på et besøg?

Systematisk gennemgang af besætningen

Afklaring af risiko-områder

Forståelse for landmanden og de rammer han er i

Afklaring af vidensniveau og motivation

Formuler tiltag/handlingsplan

Følg kalvens vej:

Salmonella
Risikovurdering

Afsnit 4b. Risikovurdering for Salmonella Dublin

Trin 4b ser på, hvor, under den daglige pasning eller andre steder i driften, der kan være forhold, som kan fremme spredningen af Salmonella Dublin – såvel som andre smitsomme vira og bakterier. Der laves en liste over mulige risikofaktorer inden for de grundlæggende områder, fra kalven bliver født, frem til den er en voksen ko. Der differentieres under nogle punkter mellem risikoen, hvis der kan forekomme kontakt til dyr, der optræder på risikoliste for Salmonella Dublin. Listen skal være opdateret indenfor de seneste ca. 6 måneder for at være nogenlunde anvendelig til formålet. Er den ældre, bør man anse dyrene for havende ukendt status.

Område /Gruppe	Risiko-faktor	Risiko-score	Score og kriterier for paratuberkulose	Dato:	
Kælvningsområde	1.1 Mange/flere kølvere i kælvningsområde	0	Sket aldrig		
		5	Sket sjældent og kun hvor køer ikke optræder på risikoliste		
		15	Sket jævnligt, men kun hvor køer ikke optræder på risikoliste		
		20	Sket sjældent men uanset køers teststatus		
		25	Sket ved ca. halvdelen af kælvningerne uanset køernes teststatus		
		30	Sket altid uanset køernes teststatus		
	1.2 Ophobning af gødning i kælvningsområdet	0	Sket aldrig		
		6	Gødning fjernes dagligt. Kun lidt synlig gødning		
		10	Rengøres 1-2 gange/uge. Mere gødningsfrit end -forurenet område		
		14	Rengøres 1-2 gange/måned. Mere gødningsforurenet end -frit område		
		20	Rengøres mindre end 1 gang månedligt. Omfattende gødningsforurening		
	1.3 Syge køer i områderne	0	Bruges ikke til sygeboks		
		5	Bruges til dyr med lemmelideber		
		10	Bruges til dyr mistænkt for mælkefeber, ketose o.l.		
		10	Bruges til dyr, der »synes svage« men uden egentlig diagnose		
		15	Bruges til dyr med mave-tarmideber andre end salmonellose		
	1.4 Nyfødte forbliver hos moderen	20	Bruges til dyr mistænkt for salmonellose		
		0	Fjernes altid < 1 time efter kælvning		
		4	Fjernes altid senest 6 timer efter kælvning og går kun sammen med dyr, der ikke optræder på risikoliste		
		6	Fjernes > 6 timer i 1-5 ud af 10 kælvninger og går kun sammen med dyr, der ikke optræder på risikoliste		
		12	Fjernes > 6 timer i over halvdelen af kælvningerne, men går kun sammen med dyr, der ikke optræder på risikoliste		
	1.5 Kalve pater køer	15	Fjernes > 6 timer i 1-5 ud af 10 kælvninger og har gået sammen med dyr med ukendt status eller som er med på risikoliste		
		20	Fjernes > 6 timer efter de fleste kælvninger og har gået sammen med dyr med ukendt status eller som er med på risikoliste		
		0	Aldrig		
		3	Sket sjældent og kun fra køer der ikke optræder på risikoliste		
		6	Sket jævnligt men kun fra køer der ikke optræder på risikoliste		
	1.6 Køernes yvere er gødningsforurenede	8	Sket sjældent eller jævnligt fra køer med ukendt status eller som er med på risikoliste		
		10	Sket altid og uanset test-status hos køerne		
		0	Aldrig		
		3	Patter er rene, yvere er moderat forurenede på en del køer i kælvningsområde		
5		Patter er rene, yvere er væsentligt forurenede på de fleste køer			
I alt risiko kælvningsområde	7	Patter er lettere forurenede, yvere væsentligt forurenede på de fleste køer			
	10	Patter og yvere er meget forurenede på de fleste køer			
	110				

Kælvningsboksen – saneringen starter her:

- Belægningsgrad
- Hygiejne
- Sektionering

Kælvningsboks – ser vi det samme?

Efter

Find praktiske løsninger og vær specifik

Kalven ud af kælvningsboks

Ungdyr – sektionering:

Ungdyr – belægningsgrad:

Ungdyr – sektionering:

Transport af dyr

Nykælverboks

Forurening af foder:

Foder - hygiejne

Forurening af foder

Forurening af foder:

Forurening af foder:

Ungdyr - hygiejne

Vask

- **Aldrig** højtryksrens i nærheden af dyr!
- Brug en sæbe med højt pH og (tenesider)
- Desinfektion – temperatur, koncentration og kontakttid

Medarbejdere

- Mangler viden!
- Ansvarlige for mange af rutinerne ude i besætningerne.
- Vi er mennesker – vi vil bare gerne gøre det, der er nemt.

Test:

SEGES
INNOVATION

Test – formål:

- Hvad skal testen bruges til:
  - Lovpligtig
  - Opfølgning på tiltag
  - Udbredelse af smitte
  - Udsætning af dyr

Stikprøvestørrelser

- 500 kviekalve årligt
  - 4x8 kvartalsblodprøver
  - De er alle 0
  - Er du sikker på at kalvene er fri?
-
- Prævalens på 10 % - 28 stikprøver
  - Prævalens på 5 % - 56 stikprøver
  - Prævalens på 1 % - 225 stikprøver

Handlingsplaner:

Tænk SMART

- Specifik
- Målbart
- Acceperet
- Realistisk
- Tidsfastsat

Hvem laver I handlingsplan for:

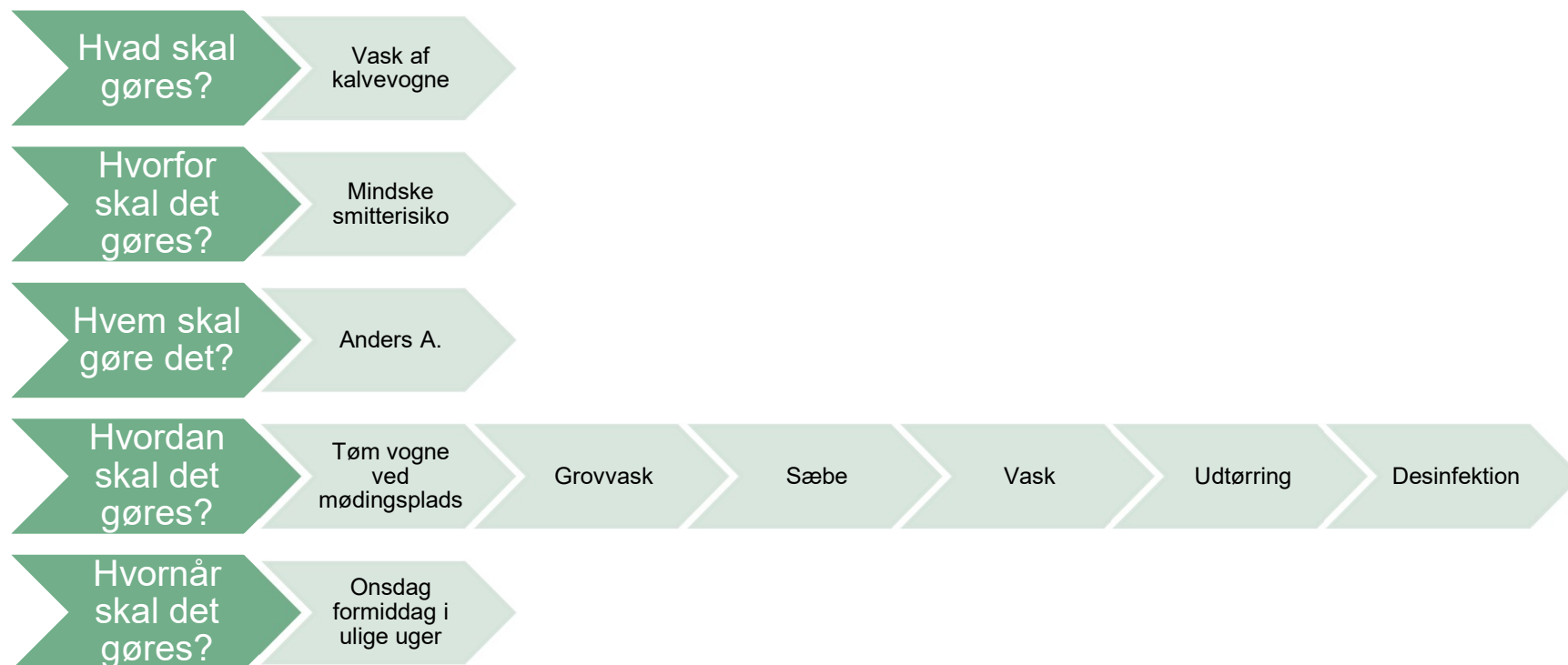

Landmanden i centrum!

- Lav den sammen
- Lad landmand/ansatte komme med forslagene
- Lav ikke flere tiltag, end der kan håndteres

Vær konkret

Handlingsplaner

SEGES Mælkeafgiftsfonden
Kvægaftsfonden

Aftalte tiltag:

Navn:	[REDACTED]
Chr:	41857
Besøgsdato:	6 oktober 2020

1. Hvad skal gøres:	Kalvene skal hurtigere ud af kalvingskæden - Fangegreb fjernes på et øjeblik - esobattes af rør. - Lav palletræke, hvor kalvene kan flytte ud i "en stede" af avarset tønde til flytning af kalv ud af dybstrøbet.
Mål:	Mindeke smitte risiko til nyfødt kalv
Tidsfrist:	13. oktober 2020
Ansvarlig:	Jauke - Malene sende billeder

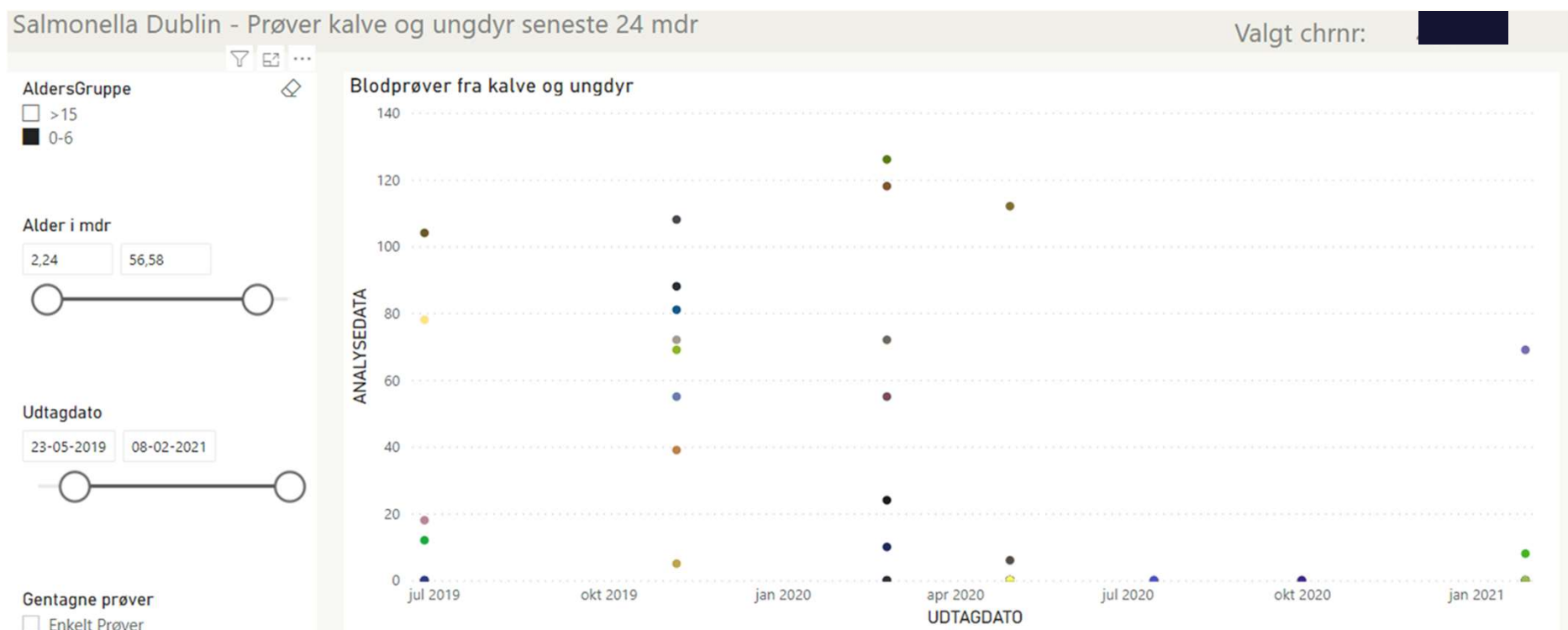
2. Hvad skal gøres:	Vask kalve bølser /- hytte mellem hver kalv - brug en sæbe med højt pH og tænsidke. - vask kun med lavt tryk i nærheden af dyr.
Mål:	Mindeke smitte spredning mellem kalve
Tidsfrist:	20. oktober 2020
Ansvarlig:	Jauke - Malene sende liste m. sæber

3. Hvad skal gøres:	Vask af hjul på mælkevogn - Ved hjørnet af kalvestald, hvor der er afløb. Kræver montage af slange. - Kun om aftenen. - Alternativt kan "overgangen" vaskes før mælkevogn køre til kalvestald.
Mål:	Mindeke smitte risiko til kalve
Tidsfrist:	6 oktober 2020
Ansvarlig:	Jauke

- Ejerskab
- “Keep it simple”
- Vær konkret!

Opfølgning – husk det 😊

Motivation - kommunikation

VORES ANTAGELSER OMKRING ANDRE MENNESKER

- Vi tror mennesker tænker rationelt
- Vi antager ofte, at folk ændrer adfærd, hvis de har nok kendskab/viden – *forkert*
- Vi antager ofte, at folk ændrer adfærd, hvis de har en intention om det – *forkert*

Hvorfor er det svært at flytte mennesker?

- Vi gør det, vi er trygge ved – vi satser på det kendte
- Menneskes vilje er en begrænsning, der kun er åben i få perioder i løbet af dagen
- Vi vil til enhver tid vælge det kendte frem for det ukendte, fordi det kendte er så trygt og en vane/rutine
- Vi vælger altid den nemme udvej, selvom den anden vil give bedre resultater

Forstå hvad du er op imod

Forsøg: Du har 100 kr. hvad skal du have for at sætte dem på spil i plat eller kroner?

Resultat: Deltagerne krævede i gennemsnit det dobbelte, altså ca. 200 kr. for at spille med.

Hvorfor

- Det betyder blot, at vi mennesker finder større motivation i, at arbejde for at bevare vores hverdag, end vi vil arbejde for en potentiel gevinst i fremtiden.
- Vi vil have udsigt til noget, der er mindst dobbelt så godt, som det vi har, før vi er villige til at sætte hverdagen over styr!
- De nye tiltag, skal altså ikke være bedre end dem, landmændene har lige nu. De skal være dobbelt så god, før landmændene og medarbejdere vil hører mere
- Alternativet skal være mindst dobbelt så godt.
- **Vi forandrer os ikke, fordi vi sætter mere pris på, hvad vi har, end hvad vi muligvis kan få**

Rådgivning og kommunikation i Salmonella-projekt

- Vær åben og nysgerrig
- Empati og tillid
- At lytte - aktivt
- Vær tålmodig
- Små forandringer
- Husk at bruge åbne spørgsmål – hv-spørgsmål
- Kropssprog
- Spørge-ramme med ”de svære spørgsmål”
- Hav fokus på samtalens overordnede kontekst
- Hvor ligger motivationen hos mennesket foran dig?
- Hvilke barrierer er der?
- Hvad er på spil hos dig?

Jeg kan ikke tage en beslutning længere. Jeg vil gerne stole på min intuition, men er forvirret ...
Jeg har fire forskellige mavefølelser!

Tak for opmærksomheden – spørgsmål?